

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Moralitate, Natvra, Et Effectibvs Actvvm
Svpernatvralivm In Genere Et Fide, Spe, Ac Charitate,
Speciatim**

Coninck, Gilles de

Antverpiae, 1623

Dvb. VII. Quis timor dicatur initialis?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79645](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79645)

Suarez

eam intelligit Suarez supra. Sequitur aperte ex dictis supra nu. 24. Nam, ut ibi ostendi, eadem virtus voluntatem inclinatur ad amandum aliquid bonum, & ad fugiendum malum ei contrarium: atque dicta poena contrariatur speratae a nobis beatitudini, quatenus eius consecutionem, aut in perpetuum aut saltem ad tempus impediunt, adeoque cum ea nequeunt consistere: ergo eadem virtus, quae voluntatem inclinatur ad illam amandam, eandem inclinatur ut has poenas fugiat, ac sibi impendentes timeat. Et consequenter iuxta ibidem dicta uterque actus ab eodem habitu, praesertim infuso, elicitur.

45 Quod si intelligatur etiam de metu poenae temporalis, quae in hac vita a Deo pro peccatis saepe infligitur, ac loquatur de habitu spei theologicae, non est vera, nisi haec timeatur expressè quatenus apprehenditur fore impedimentum in progressu spirituali: quia aliter ipsa non opponitur nostrae beatitudini, & consequenter timor eius non causatur ab amore beatitudinis, sed ex amore boni nostri naturalis, atque adeo ab eodem omnino principio procedit. Sicut autem etiam bona naturae qua talia possumus honestè a Deo sperare, ut ostendi disp. 19. dub. 5. nu. 82. ita possumus honestè timere mala illis contraria, tanquam a Deo nobis peccantibus inferenda; & hic timor habet veram rationem virtutis si nos efficaciter ad veram peccatorum detestationem ac fugam incitet, iuxta dicta supra n. 38. Ex quo sequitur, hunc actum posse habere particularem habitum acquisitum vel infusum instar aliarum virtutum moralium.

46 Dices, Poena sensus tam inferni quam Purgatorij, etiam contrariatur bono nostro naturali, non minus quam alia mala temporalia: ergo eius timor similiter atque timor horum procedit ex amore boni nostri naturalis, nisi expressè timeatur quatenus contrariatur bono supernaturali. Respondeo negando consequentiam, quia poena inferni ac Purgatorij per se directè impedit consecutionem beatitudinis, atque ita directè & per se ei contrariatur, & consequenter eius fuga per se spectat ad virtutem spei, & est quaedam implicita profectio beatitudinis, praesertim cum adulti nequeant post hanc vitam illas poenas effugere, nisi beatitudine consequendo. Secus est de timore poenae temporalis huius vitae, quae ex se non contrariatur nostrae beatitudini, sed eam communiter magis promouet, subtrahendo nobis facultatem peccandi, & compellendo nos ad Deum confugere. Illud ergo argumentum solum probat illum timorè posse procedere ex amore boni naturalis, quãdo ea poena expressè timeatur, quatenus huic bono contrariatur: cum quo optime consistit nostra conclusio.

47 Antimor poenae aeternae sit virtus theologica. Lorca.

Dubitat hic praeterea utrum timor actualis poenae aeternae sit secundum se virtus theologica, & non solum ratione habitus, a quo procedit Lorca sup. n. 7. id negat. Et probari potest, quia ut actus virtutis sit theologicus debet immediatè versari circa Deum, quod non competit illi timori, qui non respicit Deum nisi indirectè, quatenus per eum timeatur poena a Deo infligenda, & impeditiva consecutionis beatitudinis.

Aliqui alij volunt illum simpliciter esse actum theologicum, quia putant obiectum formale illius actus esse omnipotentiam ipsius Dei illam poenam infligentis: sicut ijdem aiunt obiectum formale spei esse omnipotentiam Dei beatitudinem nobis liberaliter promittentis, & auxilia ad hanc consequendam subministrantis. Sed si hoc argumentum aliquid probaret, etiam probaret spei bonorum merè temporalium a Deo percipiendorum, ac timorem poenae merè temporalis a Deo infligendae esse actum theologicum quae per se apparent falsa. Ideoque supra n. 33. & disp. 19. n. 53. ostendi dictas rationes nec constitutivè, nec proprie ingredi obiectum formale spei vel timoris, sed id solum tanquam quasdam circumstantias afficere, eaque ratione efficere, ut voluntas aliter in illud tendat, quam alias tenderet.

Igitur ad dubitationem Respondeo Primò, si loquamur de metu poenae damni, probabilius esse hunc actum esse theologicum; quia etiam indirectè & in obliquo, tamen explicitè tendit in ipsam beatitudinem, quatenus timor priuari meretur, atque ita est eadem ratio huius actus, & spei qua Christus speravit beatitudinem sui corporis, de quo dixi disp. 19. n. 143.

Respondeo Secundò, si loquamur de metu poenae sensus, etiam possit aliquo modo dici actus theologicus, tum quia producit ab habitu theologico, tum etiam quia aliquo modo saltem indirectè & remorè respicit beatitudinem remouendo eius obstacula: tamè melius negatur esse actus theologicus, praesertim quando haec poena non timeatur explicitè, quia contrariatur beatitudini; quia tunc timor non respicit beatitudinem, nisi per quandam consecutionem, & secundum moralem aestimationem. Nec refert quòd producat ab habitu theologico, quia hic etiam potest influere in actus secundum se non theologicos, quatenus inclinatur non solum ad sui obiecti consecutionem, sed etiam ad amotionem impedimentorum, ut notat Lorca sup. n. 7.

Demum ex dictis tam hoc quam praecedente dubio patet, tam actum quam habitum timoris servilis manere in nobis simul cum caritate eundem omnino secundum substantiam, quatenus eius servilitas non maneat, ut patet ex dictis nu. 27. Item crescente caritate eius habitum, crescat, atque adeo etiam eius actum secundum id omne quod in eo habet propriè ratio virtutis, quatenus secundum id quod ratio timoris in eo connotat, atque ita secundum propriam rationem timoris, crescat caritate minuatur, iuxta dicta n. 38.

D V B I U M VII.

Quis timor dicatur initialis?

Durandus in 3. d. 34. q. 4. putat timorem initialem distingui specie a timore filiali & servili, quia secundum eum timor filialis habet pro obiecto formali poenam damni, & servilis poenam sensus; initialis verò utramque poenam simul sumptam, atque ita differt obiecto formali, & consequenter specie ab alijs duobus timoribus. Sed, ut ostendi supra dub. 4. Durandus aperte fallitur in suis principijs: nam tam poena damni, quam poena sensus, quando timeantur ut malum nostrum,

48 Timor poenae damni est per se actus theologicus.

49 Secus est de timore poenae sensus.

Habitus theologicus potest elicitare actum non theologicum.

Lorca.

50 Timor servilis manet cum caritate, non tamen eius servilitas.

51 Durand.

nostrum, pertinent ad obiectum timoris seruilis: & timor filialis propriè timet culpâ, quatenus displicet Deo; & pœnam damni solum, quatenus impedit caritatem in Deum. Cùm igitur, vt patet ex dictis dub. 4. 5. & 6. timor filialis habeat pro obiecto culpam præcisè quatenus displicet Deo, eiusque quoddam est malum, & seruilis ipsam pœnam, quatenus nobis mala est; illeque procedat ex amore amicitiae erga Deum, hic ex amore nostri; fieri omnino nequit vt vnus specie ac numero actus habeat obiectum formale constatum ex obiectis formalibus vtriusque illius amotis: nam sic idem actus esset amor amicitiae erga Deum, & amor proprius nostri, & pertineret ad distincta genera, vt patet ex dictis disp. 19. dub. 1.

Obiectum formale timoris filialis nequit cum obiecto timoris seruilis confluere vnum obiectum formale.

52 D. Thom.

Timor seruilis potest dici initialis, quatenus nos ad filialitatem inducit. Trident. August.

53

Qua ratione timor initialis dicitur constari ex seruilis & filialis.

54

Cum nouo dicitur timor seruilis initialis.

Pro resolutione Nota cum D. Thoma 2. 2. q. 19. a. 8. timor initialis sic dicitur, quod sit initium timoris filialis siue caritatis: hoc autem initium potest esse duplex. Primum, extrinsecum; qua ratione dispositio ad formam etiam remota dicitur initium ipsius formae: & hac ratione timor seruilis potest dici timor initialis, quia, vt docet Trid. sess. 6. c. 6. paulatim nos disponit ad caritatem & dilectionem Dei. vnde D. August. tra. 8. 9. in epist. 1. S. Iohannis comparat timorem seruillem setæ qua filium inducitur, & ferro medici aperientis vlcus, vt sanitas acquiratur: quia scilicet per filium inducitur caritas.

Aliàs initium rei dicitur id, quod ipsi intrinsicum est: sic caritas imperfecta est initium caritatis perfectæ. Et hac ratione timor filialis adhuc imperfectus dicitur timor initialis, respectu timoris filialis perfecti: & in hoc sensu communiter ferè accipitur timor initialis. Itaque timor initialis in priore sensu nihil est aliud quàm timor seruilis, prout disponit nos ad caritatem suscipiendam. In secundo sensu est substantialiter idem cum timore filiali, solum quod in eo connotat quandam imperfectionem, qualis in rebus incipientibus esse solet, quæ paulatim ad perfectionem ducuntur. Item connotat in suo subiecto frequentes motus timoris seruilis, cum quadâ anxietate, quæ paulatim crescente caritate minuitur, iuxta dicta n. 50. Et hac ratione quandoque dicitur timorem initialem constari ex filiali & seruilis; non quod intrinsecè vtroque constet, sed quod connotet hunc secum coniunctum in eodem subiecto.

Petes, cur, sicut datur timor filialis initialis, ita similiter non datur timor seruilis initialis? Respondeo ratione esse, quia timor filialis initio est minor etiam in ratione timoris filialis, & crescente caritate crescit: timor verò seruilis qua talis est initio maior, & eius seruilitas accedente caritate tollitur, & hac crescente anxietas quam connotat minuitur; atque ita ipse decrescit, quatenus habet rationem timoris seruilis.

D V B I V M VIII.

Quid sit timor mundanus?

55 CONCLUSIO I. Timor mundanus est, quod vitamus miseria huius vitæ, vt ad eas vitandas simus parati peccare: sicut amor mundanus de act. supernat.

danus est, quo ita amamus commoda temporalia, vt ad ea assequenda simus parati peccare. De hoc timore ait Isaias c. 8. *Timorem eius ne timeatis, neque pauceatis; Dominum exercituum ipsum sanctificatis; ipse timor vester, & ipse terror vester.* Et D. Petrus epist. 1. c. 3. *Timorem autem eorum ne timeatis.* Et Christus Luca 12. *Ne terreamini ab his qui occidunt corpus.* Et de amore hoc ait Iohannes epist. 1. c. 2. *Si quis diligit mundum, non est caritas Dei in eo.* Et in Euang. c. 12. arguit Phariseos, quia diligebant magis gloriam hominum quam Dei.

Isaias 8.

1. Petr. 3.

Luc. 12.

1. Iohan. 2.

Iohan. 12.

CONCLUSIO II. Hic timor vel amor non sunt mali ex obiecto, seu quia tendunt in tale obiectum, sed quia inordinate in id tendunt. Probatur prior pars, quia vt sic sunt naturales affectus, qui possunt esse boni vel mali: naturale enim est homini fugere naturam incommoda, & amare ei commoda, quia naturaliter nos ipsos amamus. Probatur secunda pars, quia hæc inordinata tendentia est implicita volitio peccati, quod apprehenditur vt necessarium medium assequendi commodi, vel vitanda miseria: sicut omnis efficax volitio finis est implicita volitio medijs necessarijs. vnde tales affectus in genere moris habent eandem numero malitiam cum peccato ad quod inclinant. v. c. amor pecuniæ ob quam paratus es peierare, habet malitiam perituri.

56

Qua ratione timor & amor mundani sunt mali.

D V B I V M IX.

Vtrum timor maneat in Beatis?

57 Hinc in re certum est timorem mundanum nullo modo remanere in Beatis, quia vitiosus est: in Beatis autem nullum potest esse vitium. Item timorem seruillem in ijs non remanere, quia cum omnino certò sciant nullam sibi pœnam amplius posse imminere, nullam timere possunt. Idque non solum quatenus timor connotat aliquam anxietatem animi fugientis imminens malum: sed etiam quatenus præcisè dicit huius efficacem fugam, aut conatur ad eius fugam, quia hæc necessariò respiciunt malum possibile euenire, ac nisi fugiatur probabiliter euenturum: sicut spes necessariò respicit bonum possibile acquiri; quare sicut hæc nequit versari circa bonum quod certò scitur omnino impossibile acquiri: ita timor nequit versari circa malum quod certò scitur nullo modo posse euenire. Quare cum respectu Beatorum nullum sit tale malum, non potest in ijs esse timor seruilis. Nec refert quod in ijs permaneat habitus, quo hæc eliceretur timorem seruillem; quia cum ibi actus sit ipsis impossibilis, ille ibi nullam omnino habet rationem timoris. Ex quibus videtur etiam sequi, in Beatis non remanere actum timoris filialis, quia cum sciant sibi omnino esse impossibile peccare, nequeunt peccatum apprehendere, vt malum sibi vilo modo imminens aut vitatum difficile, & consequenter nec possunt illud timere.

57

Timor mundanus & seruilis nequeunt esse in Beatis.

58

Contrà tamen videtur omnino certum in ijs repetiri aliquem actum timoris, quo Deum verè timent: nam Isaias 11. de Christo dicitur, *Et replebit eum spiritus timoris Domini.* Et psal. 18. dicitur, *Timor Domini sanctus, permanens in seculum seculi.* Et quamuis aliqui hunc locum explicant, quod timor

Isaias 11.

Psal. 18.

L I timor